

Rudeniniai vižlų bandymai

Komisija, atsižvelgdama į atskirų darbo elementų įvertinimą ir surinktą balų sumą, gali šunų darbą vertinti I, II, III laipsnio diplomais. Šunys bandomi individualiai, pagal ištrauktų numerių eilę. Atskirų darbo elementų vertinimo seką nustato ekspertų komisija.

Vertinimas: paaiškinimai ir nurodymai

1. Uoslė

Uoslė vertinama atsižvelgiant į jos stiprumą, tikrumą ir rūšį (skiriamos apatinė ir viršutinė uoslės). Uoslės stiprumo rodiklis yra nuotolis, per kurį šuo gali užuosti paukštį/žvėrelį. Uoslės tikrumas – sugebėjimas atskirti paukščio/žvėries kvapą nuo jo pėdsakų, tupėjimo vietos, guolio kvapo, taip pat nuo kvapo nemedžiojamų paukščių/žvėrių. Uoslės tikrumo požymiai: greitas traukimas užuosto paukščio kryptimi, gale ryžtinga, užtikrinta tilktis arba, užuodus paukštį, tilktis be traukimo. Greitas užtikrintas vedimas prie jo (davus komandą), ženklėjimas paukščių ir žvėrių pėdsakų tik trumpu traukimu arba labai trumpu sustojimu. Šuo neturi daryti tilkčių prie nemedžiojamų paukščių.

Paukštinis šuo lauke privalo ieškoti viršutine uosle. Apatine uosle privalo ieškoti sužeisto paukščio/žvėries.

Vertindami uoslę, privalome atskirai vertinti visas jos sudėtines dalis: stiprumą, tikrumą, rūšį. Jei kuri nors dalis nėra vieno lygio, uoslė vertinama pagal žemiausiai įvertinta jos dalį.

Maksimaliai 4 balais vertinamas tik tas šuo, kuris, ieškodamas lauke:

- ieško paukščių viršutine uosle;
- nepadaro nė vienos „tuščios“ tilkties;
- ieškodamas lauke nepakelia be tilkties nė vieno paukščio;
- daro tilktį ne mažesniu kaip 10 metrų atstumu nuo užuosto, surasto paukščio.

Paukštinis šuo, kuris daro kietą ir tuščią tilktį, arba daro tilktis prie nemedžiojamų paukščių, ieško daugiausia arba visą laiką apatine uosle, uostinėja paukščių pėdsakus arba tupėjimo vietas, arba daro tilktį esant palankioms sąlygoms mažesniu kaip 5 m atstumu, negali būti vertinamas daugiau kaip 1 balu.

2. Tilktilis

Tilktilis turi pasireikšti kaip šuns įgimtas stabilus požymis, nutilkstant prieš paukščius/smulkius žvėris. Tilktilis pasireiškia, kai šuo tvirtai sustoja įtempta poza arba atsigula prieš surastą paukštį/žvėrelį. Užuođęs paukštį šuo privalo tvirtai ir ramiai daryti ir išlaikyti tilktį, kol prie jo ramiu žingsniu prieis vedlys ir pakels paukštį pats arba lieps tai padaryti šuniui. Pėdsakus, tupėjimo vietas, guolius šuo gali tik paženklinoti. Šuo tilktį gali daryti stovėdamas, tupėdamas arba atsigulęs – tai priklauso nuo veislės. Paukštinis šuo, nedarantis tilkties, darantis trumpą tilktį – sustojimą ir po to pats pakeliantis paukštį vertinamas 0 balų.

Nėra klaida:

- jei, priartėjus vedliui per šūvio atstumą, paukštis pakyla;
- jei šuniui pabandžius vytis paukštį/žvėrelį, vedlys tuoj pat jį sustabdo.

Klaidos:

- trumpa tilktis;
- paukščio pakėlimas, išbaidymas be vedlio leidimo;
- tilkties nedarymas;
- tilkties darymas prie nemedžiojamų paukščių;
- mirtina tilktis.

Šuo vertinamas ne mažiau kaip pagal 3 tilktis.

3. Vedimas

Vedimas privalo būti ramus ir užtikrintas, tiesiai į pasislėpusi paukštį. Galima balsu paskatinti šunį daryti vedimą. Šuns, kuris apeina bėgantį paukštį ir tilkties pagalba jį sulaiko, vertinime reikia pažymėti: paukščio sulaikymas. Tai labai vertinga ir reta savybė.

Klaidos:

- paukščio išbaidymas be leidimo;
- paukščio išbaidymas be vedimo;
- netolygus vedimas (šuoliais, šokinėjant).

4. Paieška

Paukštiniis šuo privalo apieškoti lauką prieš vedlį, šuoliais ar risčia, daugiausiai naudodamas viršutinę uoslę, aistringai, planingai ir nuosekliai, taisyklinga šaudykle, prieš vėją, posūkius darydamas taip pat prieš vėją. Tuo atveju, jai laukas apieškomas pavėjui, šuo privalo dirbti užeidamas prieš vėją. Paieškos plotis 100-150 metrų į kairę ir į dešinę nuo vedlio. Nėra klaida, jei šuo apieško lauką plačiau, tačiau turi būti matomas kontaktas su vedliu. Paieška ir posūkių kryptys priklauso nuo apieškomo ploto konfigūracijos ir vėjo krypties. Apieškant ilgus ir siaurus pasėlius, esant skersinei vėjo kryptčiai, šuo neturi įeiti į pasėlius, o eiti tiesia linija palei pasėlius, pavėjui. Jei pasėlių plotis yra virš 40 metrų, nuėjus iki jų pabaigos, turi įeiti į pasėlius ir eiti jų viduriu atgal. Tuo atveju, jei ieškoma ilguose ir siauruose plotuose esant išilginiam vėjui, šuo turi ieškoti prieš vėją, neišeidamas iš pasėlių.

Klaidos:

- ploto apieškojimas už vedlio nugaros;
- chaotiškas ploto apieškojimas;
- pavėjui ir tiesia linija;
- paieška arti vedlio – siaurai;
- paieška nesinaudojant vėju.

5. Darbo stilius

Darbo stilių suprantame kaip šuns veiksmų ir elgesio kokybę. Į darbo stilių įeina: visų šuns judesių elegancija ir harmonija, paukščio ar žvėrelio atnešimo būdas, veislei charakteringas aliūras, galvos padėtis apieškant plotus, tilkties darymo maniera. Sakykime, į žvėrelio ar paukščio stilingą atnešimo būdą įeina: žvėrelio ar paukščio paėmimas tinkamu būdu ir nešimas, be komandos atsitūpimas prieš vedlį ištiestos rankos atstumue ir laimikio atidavimas tik vedliui liepus, viską atliekant su noru. Ypač vertinamas šuns, kuris sausumoje apertuoja nušautą paukštį tik vedliui liepus, o vandenyje tuoj pat po šūvio, darbo stilius.

Paukštinių šunų veislėms charakteringas darbo stilius:

Pointeris – privalo paieškos metu judėti dideliais šuoliais, plačiai apieškoti lauką. Ieškoti aukštai pakelta galva, paukščio kvapą uosti viršutine uosle, visą laiką mojuoti nuleista uodega. Į tilktį pereiti iš

karto iš didelių šuolių. Tilktilis privalo būti tvirta, daroma stovint pakelta priekine koja, uodega pakelta nugaros lygyje.

Airių seteris, anglų seteris – juda panašiai kaip pointeris, naudodami viršutinę uoslę galvą laiko žemiau. Tilktilį daro dažniau stovėdami nei gulėdami, lengvai judindami uodegą.

Škotų seteris – judesiai lėtesni. Apieškodamas plotą viršutinę ir apatinę uoslę naudojai vienodai. Tilktilį daro stovėdamas arba gulėdamas.

Vokiečių trumpaplaukis vižlas (kurtscharas) – ieško vienodai naudodamas viršutinę ir apatinę uoslę. Tilktilį gali daryti stovėdamas arba gulėdamas. Paieškos metu plačiai apieško lauką, greitai judėdamas ir aukštai laikydamas galvą. Užuoštą paukštį pažymi traukimu. Tilktilis tvirta, užtikrinta, dažniausia atliekama stovint pakelta priekine koja, nejudinant uodegos.

Šiurkščiaplaukiai vižlai – paieškos metu vienodai naudojami tiek apatine, tiek viršutine uosle. Vokiečių šiurkščiaplaukis vižlas (dratharas) daugiausiai naudoja apatinę uoslę, o čekų fausekas – viršutinę. Judesiai paieškos metu lėtesni nei britų paukštinių šunų. Tilktilį atlieka įvairiai, tiek gulėdami, tiek stovėdami, uodega tilkties metu dažniausiai nejuda.

Veimaro vižlas – darbas pasižymi sistemiškumu ir užtikrintumu. Ramus šio šuns temperamentas leidžia dirbti arti vedlio ir lėtesniu tempu.

Mažasis munsterlenderis – jo darbas pasižymi negilia bet plačia lauko apieška. Paieška labai tiksli ir sistemiška, nepriklauso nuo plotų sunkumo.

6. Savarankiškumas dirbant

Šuns savarankiškumas pasireiškia sugebėjimu savo atliekamus veiksmus pritaikyti prie besikeičiančių medžioklės sąlygų (vietos ir atmosferos pokyčiai), bei kitų aplinkybių (paukščių elgesio) tokiu laipsniu, jog nebereikia papildomų vedlio komandų. Aukščiausiai vertinamas toks šuo, kurio paieškos metu nebereikia papildomai skatinti, išskyrus komandą „pirmyn“ prieš vedant iki paukščio, „aport“ po šūvio ir „duok“, paimant atneštą paukštį ar žvėrelį.

7. Elgesys medžiojant

Elgesys medžiojant suprantamas kaip tvirtas, užtikrintas elgesys:

- ramus nubėgančio paukščio ar žvėrelio stebėjimas;
- pasilikimas vietoje, pakėlus paukštį ar žvėrelį;
- nesekimas šiltais kiškio, lapės, stirmos pėdsakais, o tik jų pažymėjimas.

Jei šuo nusivijo paukštį ar žvėrį neliepus vedliui ar po draudžiančios komandos, tai šiame darbo elemente negali pelnyti didesnio įvertinimo kaip 1 balas.

8. Elgesys prieš ir po šūvio

Šuo privalo pasilikti tilktyje iki vedlio komandos. Norint išaiškinti šuns elgesį po šūvio, lauke iššaujami mažiausiai 2 šūviai: vienas į orą išbaidžius paukštį ar pakėlus kiškį, kitas gale į pakeltą paukštį. Nepaisant padarinių, šuo privalo elgtis ramiai. Atnešti nušautą ar sužeistą paukštį ar žvėrelį privalo tik po vedlio komandos. Tačiau savarankišką paukščio ar žvėrelio atnešimą negalima laikyti didele klaida, tik trūkumu, kuris įvertinimą mažina 1 balu. Šuo kuris po šūvio nelaukia vedlio komandos, o veja paukštį ar žvėrelį, negali būti įvertintas daugiau nei 0 balų. Jei nutraukia tilktį ar prieš šūvį pakelia ir veja paukščius ar žvėrelius, taip pat negali gauti didesnio įvertinimo nei 0 balų.

9. Sumedžiotą paukščio/žvėrelio atnešimas

Kiekvienas šuo turi turėti galimybę atnešti (aportuoti) jam matant sumedžiotą paukštį ar žvėrį. Surastą paukštį ar žvėrį šuo privalo taisyklingai atnešti ir atiduoti vedliui. Taisyklingas atnešimas ir atidavimas – noriai prieina prie nušauto paukščio ar žvėrelio, taisyklingai paima, sugrįžta pas vedlį trumpiausiu keliu, savarankiškai (be komandos) atsitupia prieš vedlį ir atiduoda laimikį paliepus.

10. Paukščio velkė lauke

Velkei daryti parenkamas plotas, kur auga žema žolė, pavyzdžiui, pieva žema žole, ganykla, seradėlės ar dobilų laukas, ražiena. Negalima daryti velkės arime. Velkė daroma pavėjui, 150 m atkarpoje (180 žingsnių), darant 2 bukų kampus. Atstumas tarp gretimų velkių privalo būti ne mažesnis kaip 100 metrų. Velkei daryti naudojama neseniai sumedžiotą kurapka ar fazanas. Velkės pradžia pažymima keliomis išpeštomis paukščio plunksnomis ir paukščio patrynimu. Asistentas, nutempęs ir palikęs paukštį (be virvės ir pagalio, kuriuo daroma velkė), privalo atsistoti per tokį atstumą ir į tokią vietą, kur šuo negalėtų nei pamatyti, nei užuosti. Padaręs velkę ir užėmęs minėtą

poziciją, asistentas signalizuoja ragu. Šuo neturi matyti darant velkę. Vedlys, teisėjui leidus, priveda pavadžiu prisegtą šunį prie velkės pradžios. Supažindinęs jį su paukščio kvapu, gali nuvesti šunį 20 metrų velke, tada paleisti nuo pavadžio. Vedlys turi teisę kartą duoti komandą „ieškok“ ir kartą – „atnešk“. Kiekviena papildoma komanda mažina įvertinimą 1 balu. Šuo turi sekti velkę apatine uosle, sekdamas gali eiti šalia pėdsako net kelių metrų atstumu, pakelti surastą paukštį ir, grįžęs trumpiausiu keliu pas velkės pradžioje laukianti vedlį, taisyklingai atiduoti (žr. Sumedžiotą paukščio atnešimas). Pėdsako sekimas prieš vėją, trumpalaikis pėdsako pametimas, savarankiškas suradimas nėra klaidos. Jei šuo neseka pačia velke, o pasinaudodamas viršutine uosle greitai suranda paukštį, taisyklingai atneša ir atiduoda vedliui, jis negali būti įvertintas daugiau nei 2 balais. Jei šuo pirmą kartą neranda arba neatneša paukščio, galima darbą (pratimą) pakartoti: regioniniuose bandymuose – du kartus, o valstybiniuose ar tarptautiniuose – vieną kartą. Kartojant velkę, jei šuo atliko pratimą be klaidų, vertinama: vieną kartą pakartojus – 2 balai, du kartus – 1 balas. Šuo, kuris surado paukštį laisvai ieškodamas, taisyklingai atnešė ir atidavė vedliui, negali gauti didesnį įvertinimą nei 1 balas. Šiam pratimui atlikti maksimaliai skiriama 12 minučių.

11. Kiškio ar triušio velkė lauke

Šiam pratimui atlikti naudojamas kiškis arba tokio pat dydžio ir spalvos naminis triušis. Kiekvienam bandymuose dalyvaujančiam šuniui skiriamas atskiras žvėrelis, kuris po to naudojamas „prarasto paukščio ir kiškio paieškai“. Velkės ilgis 400 metrų. Maksimalus šio pratimo atlikimo laiko limitas – 15 min. Kitos pastabos ir paaiškinimai kaip pratime „paukščio velkė lauke“.

12. Prarasto paukščio ir kiškio paieška

Pratimas atliekamas tokiose plotuose, kuriuose šuo negali surasti paukščio ir kiškio vizualiai (matydamas). Kiekvienam šuniui pratimui atlikti skiriamas maždaug 50X5 m plotas, kuriame teisėjai palieka, nematant šuniui ir vedliui, vieną negyvą medžiojamą paukštį ir kiškį. Teisėjui liepus, 50 m atstumu nuo apieškomo ploto, vedlys siunčia šunį, davęs vieną komandą „ieškok“, be komandos „atnešk“. Vedlys gali skatinti šunį dirbti, rodyti ieškojimo kryptį. Šuo privalo paukštį ir kiškį surasti, taisyklingai pakelti, atnešti vedliui ir, jam liepus, atiduoti. Pratimą šuo privalo atlikti per 10 minučių. Atskirai vertinamas kiškio ir atskirai paukščio suradimas bei atnešimas. Balai sudedami ir dalijami iš

dviejų. Vidurkis apvalinamas į mažesniąją pusę. Pvz.: $4 + 3 = 7$, $7:2 = 3,5$, šuns darbas įvertinamas 3 balais. Jei šuo surado ir atnešė tik paukštį arba tik kiškį, jo darbas vertinamas 2 balais. Jei vedlys duoda komandą „atnešk“, nepriklausomai nuo to, jog šuo pats gerai atliko pratimą, vertinama tik 1 balu.

13. Paklusnumas ir kontaktas su vedliu

Paklusnumas – tai greitas komandų (duotų balsu, švilpuku, gestu) vykdymas. Kontaktą su vedliu suprantame kaip nuolatinio regimo ir girdimo kontakto buvimą tarp šuns ir vedlio, kuris leidžia sklandžiai atlikti komandas bei veiksmus. Paklusnumas ir kontaktas vertinamas visą bandymų laiką, visų teisėjų komandų.

14. Paieška vandens augmenijoje

Paieškai vandens augmenijoje reikėtų parinkti tokį vandens telkinį, kuriame vandens augalais apaugusiuose plotuos šuo negalėtų plaukti, tačiau tarp jų būtų gilesnio vandens plotai, leidžiantys šuni plaukti. Kiekvienam šuniui privaloma skirti atskirą plotą, kurio dydis leistų per 5-10 min (visiems šunims nustatomas vienodas laiko limitas). Paliepus vedliui, šuo privalo apieškoti teisėjų nurodytą plotą noriai ir sistemiškai, vienodai į ilgį ir į plotį. Tylus šuns skatinimas, paieškos krypties nurodymas nėra klaida. Taip pat nelaikoma klaida šuns išplaukimas, išėjimas iš apieškomo ploto, su sąlyga, jei jis savarankiškai arba liepus vedliui tuojau pat sugrįžta atgal ir neviršija laiko limito. Klaida yra kelis kartus pasikartojantis išėjimas, išplaukimas, kai vedlys priverstas skatinti pargrįžti. Savarankiškas apieškomo ploto palikimas visam laikui ir šuns atsisakymas apieškoti plotą – negali būti vertinamas daugiau kaip 0 balų.

15. Anties paieška vandens augmenijoje

Šiam pratimui atlikti parenkamas plotas, kuriame vandens gylis toks, jog šuo gali ir bristi, ir plaukti. Pratimą visi bandomi šunys atlieka viename plote. Prieš prasidedant paieškai asistentas išleidžia iš apieškomo ploto pakraščio gyvą antį su pakirptomis vieno sparno plunksnomis. Anties išleidimo vietą būtina pažymėti išpeštomis plunksnomis. Šuo neturi to matyti. Po 2 minučių, teisėjui leidus, vedlys atveda šunį į anties leidimo vietą. Šuo privalo įeiti į apieškoma plotą, surasti ir persekioti antį, balsu arba tylėdamas. Šiam pratimui skiriama 15-20 minučių. Vertinant reikia atsižvelgti į šuns

naudojimąsi uosle, aistra, užsispyrimą. 4 balų įvertinimą gauna šuo, kuris persekioja antį jos pėdsaku su aistra ir užsispyrimu.

Šuo, kuris pameta anties pėdsaką, neplaukia paskui antį į atvirą vandenį, savavališkai nutraukia paiešką ir net vedliui liepus netęsia paieškos, vertinamas 0 balų. Anties pagavimas ir atnešimas vedliui laikomas pratimo „anties atnešimas iš vandens augmenijos“ atlikimu.

16. Anties atnešimas iš vandens augmenijos

Sumedžiota antis metama kuo toliau į vandens augmeniją, augančią viduryje gilaus vandens. Šuo neturi to matyti. Teisėjui leidus, vedlys siunčia šunį atnešti antį. Atliekant šį pratimą leidžiama vedliui koreguoti šuns darbą balsu, švilpuku ar rankos gestu. Prireikus, vedlys gali mesdamas akmenuką nurodyti šuniui ieškojimo kryptį. Kiekvienas mestas akmenukas mažina įvertinimą 1 balu. Šuo, kuris grįžta iš vandens augmenijos be anties gali būti pasiūstas pakartotinai ieškoti dar 2 kartus. Kiekvienas kartojimas mažina vertinimą vienu balu.

Šuo siunčiamas (pagal galimybes) prieš vėją. Taisyklingai dirbantis šuo privalo surasti antį, atnešti (nenusipurtyti nuo kailio vandens) iš vandens ir taisyklingai atiduoti vedliui (žr. Sumedžioto paukščio ar žvėrelio atnešimas). Šuo, kuris išnešė antį iš vandens ir nusipurė vandenį, nors taisyklingai ją atidavė vedliui, negali būti vertinamas daugiau kaip 3 balais. Šuo, kuris išnešė antį iš vandens ir paguldė ant žemės, nepaisant, ar po to paėmė ir atidavė vedliui, ar paliko gulėti, vertinamas tik 1 balu. Kiekvienam šuniui skiriama atskira antis, kuri po to naudojama atliekant pratimą „Anties atnešimas iš gilaus vandens“.

17. Anties atnešimas iš gilaus vandens

Šūvio į orą metu antis metama į neapaugusį vandens augmenija gilų vandenį, apie 20 metrų nuo kranto. Tuo metu šuo privalo ramiai gulėti 5 metrų atstumu nuo vandens ir stebėti anties metimą. Vedliui liepus, privalo šokti į vandenį, kuo greičiau nuplaukti iki anties, paimti ją ir trumpiausiu keliu sugrįžti į krantą, nenusipurtyti nuo kailio ir be vandens ir taisyklingai atiduoti ją vedliui (žr. Sumedžioto paukščio ar žvėrelio atnešimas).

Jei šuo neatneša anties, vedlys gali pakartoti komandą. Kiekvienas pakartojimas mažina vertinimą 1 balu. Šuo, kuris išnešė antį iš vandens ir nusipurė vandenį, nors ir taisyklingai ją atidavė vedliui,

negali būti vertinamas daugiau kaip 3 balais. Šuo, kuris išnešė antį iš vandens ir paguldė ant žemės, nepaisant, ar po to paėmė ir atidavė vedliui, ar paliko gulėti, vertinamas tik 1 balu.

Rudeninių vižlų bandymai
(vertinimo lentelė)

Darbo elementai			Koeficientas	Balų suma		
				210	180	155
				Diplomas		
				I°	II°	III°
			Vertinimai			
L A U K A S	1.	Uoslė	6	3	3	2
	2.	Tilktis	5	3	3	2
	3.	Vedimas	3	--	--	--
	4.	Paieška	4	3	2	1
	5.	Darbo stilius	3	2	2	1
	6.	Savarankiškumas	3	--	--	--
	7.	Elgesys medžiojant	4	2	2	1
	8.	Elgesys prieš ir po šūvio	4	2	2	1
	9.	Sumedzioto paukščio/žvėrelio atnešimas	4	2	2	1
	10.	Paukščio velkė lauke	4	3	2	1
	11.	Kiškio ar triušio velkė lauke	4	3	2	
	12.	Prarasto paukščio ir kiškio paieška	3	2	2	1
	13.	Paklusnumas ir kontaktas su vedliu	3	--	-	--
V N D U O	14.	Paieška vandens augmenijoje	5	3	2	1
	15.	Anties paieška vandens augmenijoje	4	2	2	1
	16.	Anties atnešimas iš vandens augmenijos	4	2	2	1
	17.	Anties atnešimas iš gilaus vandens	3	3	2	1

Viso: 66

Didžiausias balų skaičius: 66X4=26

Starto Nr. _____

Rudeniniai vižlų bandymai
(vertinimo kortelė)

(Savininko pavardė, vardas)

(šuns vardas ir lytis)

(šuns veislė)

(adresas)

(atsiradimo data)

(data)

(vieta)

Darbo elementai			Koeficientas		
L A U K A S	1.	Uoslė	6		
	2.	Tilktis	5		
	3.	Vedimas	3		
	4.	Paieška	4		
	5.	Darbo stilius	3		
	6.	Savarankiškumas	3		
	7.	Elgesys medžiojant	4		
	8.	Elgesys prieš ir po šūvio	4		
	9.	Sumedžiotu paukščio/žvėrelio atnešimas	4		
	10.	Paukščio velkė lauke	4		
	11.	Kiškio ar triušio velkė lauke	4		
	12.	Prarasto paukščio ir kiškio paieška	3		
	13.	Paklusnumas ir kontaktas su vedliu	3		
V A N D U O	14.	Paieška vandens augmenijoje	5		
	15.	Anties paieška vandens augmenijoje	4		
	16.	Anties atnešimas iš vandens augmenijos	4		
	17.	Anties atnešimas iš gilaus vandens	3		

Iš viso balų skaičius:

Suteiktas _____ laipsnio diplomai.

Vyriausiasis teisėjas: _____

Teisėjai: _____
